

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS MINISZTERIUM

MINISZTER

ORSZÁGGYÜLÉS HIVATALA

K/7397/1.

Érkezett: 2009 JAN 05.

Dr. Szakács Imre képviselő úr
részére

Fidesz-MPSZ Frakció

Tisztelt Képviselő Úr!

„*Mi lesz a kistelepülési iskolák sorsa?*” című kérdésére válaszom a következő:

A kistelepülési iskolák sorsának alakulása szorosan összefügg a magyar önkormányzati rendszer sajátosságaival és számos más gazdasági, társadalmi folyamattal. Éppen ezért kérdéseit csak a tágabb összefüggéseket elemezve lehet értelmezni és megválaszolni.

Mint bizonyára Ön előtt is ismert, már 2006-ban azzal a céllal hívtuk életre az Oktatás és Gyermeksegély Kerekasztalt (OKA), hogy az a magyar oktatási rendszer átfogó megújulását készítse elő. Ez azonban egy olyan terv, amelynek megvalósítása csak hosszú, vagy legfeljebb középtávon képzelhető el. Ennek a nagyszabású tervnek a véghezviteléhez eddig is tettünk lépéseket, melyeket a legszélesebb nyilvánosság az Új Tudás, Műveltség Mindenkinék Program meghirdetésével ismerhetett meg, ez év márciusában.

Az OKA egyik témacsoportja, amelyben vizsgálódásait végzi az „Iskolaügy intézményrendszere, finanszírozása” címet viseli. Ebben a témakörben az OKA megállapítása – és egyben köztudomású tény – hogy a magyar önkormányzati rendszer rendkívül szétaprózott, számos alacsony lélekszámú, gazdaságilag nehezen fenntartható önkormányzattal rendelkezik. Több település a differenciálatlan hatáskör-telepítés következtében nem képes hatékonyan, megfelelő színvonalon biztosítani a közszolgáltatások egy részét. Az önkormányzatok több mint 90 %-a azonban községi önkormányzat, s a községek nagyobb részének - több mint ezerhatszáz - a lakosság száma nem érte, éri el az ezer főt. Mindezek következtében a közoktatásról szóló törvényben meghatározott kötelező közoktatási feladatokat az alacsony lakosság számú települési önkormányzatok önállóan jelentős többletköltségek árán tudják csak biztosítani.

A költséghatékonysági, méretgazdaságossági problémák kezelését és az ellátásban mutatkozó különbségek kiegyenlítését a kormányzat az önkéntes társulások ösztönzésével próbálja elérni. **Az ösztönző intézkedésekkel nem az intézmények felszámolását sugallja a kormányzat, hanem a racionális közoktatás-szervezés lehetőségét**, amely a kis tanulólétszámú iskolák tagintézménnyé válásával valósítható meg a leghumánusabb módon. A tagintézménnyé válás nem jelenti az intézmény megszüntetését az adott településen, hiszen támogatásukkal éppen az alsóbb évfolyamok településen tartását szorgalmazzuk.

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS MINISZTERIUM

MINISZTER

Az igaz, hogy egy adott település népességmegtartó erejét jelentős mértékben befolyásolja, hogy az ott lakók hány és milyen színvonalú szolgáltatáshoz jutnak hozzá lakóhelyükön. Az óvoda és az általános iskola hiánya hozzájárulhat a népesség elvándorlásához, elöregedéséhez. A közoktatási intézmények pusztá működtetése azonban korántsem jelenti a tényleges lakossági igények és elvárások teljesítését. Nem biztos, hogy az iskolát fenntartó és működtető önkormányzat akkor jár el jól, ha a minimális szolgáltatások nyújtására kényszeríti intézményét. Márpedig az alacsony jövedelemtermelő képességű önkormányzatok számos esetben erejüket meghaladó terheket vállalnak a közoktatási intézmény működtetésében és fenntartásában, ami azonban nem feltétlenül párosul az ellátás magas színvonalával. Mindezekre a problémákra megoldást jelenthet az önkormányzatok együttműködése, társulása, a feladatellátás racionális, hatékony megvalósítása.

Úgy gondolom, a Magyar Köztársaság 2009. évi költségvetéséből is egyértelműen kiolvasható a többcélú kistérségi társulások és az intézményfenntartó társulások támogatásának szándéka. Számokban kifejezve: a kistérségi közoktatási támogatások közel 2,6 milliárd forinttal nőnek 2009-ben 2008-hoz képest. Így ezen a téren költségvetési megszorításokról nem beszélhetünk.

Természetesen az önkormányzati társulásoknak és a társulások támogatásának egyik célja éppen az, hogy a szakszerűség mellett biztosítsa az intézményfenntartás hatékonyságát. A többcélú kistérségi társulások kialakításával kapcsolatos létszám és egyéb elvárások figyelembe veszik a kistélepülések lehetőségeit, a társulási forma keretében megvalósítható intézményszervezés lehetséges korlátjait és megoldásait. Az intézményfenntartók a közoktatásról szóló törvényben meghatározott paraméterektől eltérhetnek, így például a meghatározott átlagléttszámnál alacsonyabb osztálylétszám indítását engedélyezhetik. A közoktatásról szóló törvény előírásai alapján azonban az ezzel járó többletköltségeket a döntéshozónak kell viselnie.

A kistélepülési intézmények megmaradását nem csak a társulások ösztönző támogatásának rendszerén keresztül kívánjuk elősegíteni, hanem – többek között – a helyi önkormányzatok mozgásterét az intézményalakítás terén növelő jogszabály-módosításokkal. Ide tartozik a közoktatásról szóló törvény több módosító rendelkezése is az elmúlt években, amelyekben a többcélú intézmények létrehozásának lehetősége jelentősen kibővült (a közoktatási feladatok és más ágazatokhoz történő feladatok egy intézményben történő ellátása lehetősége bővítése, óvoda-bölcsőde létrehozásának lehetősége, a vezetési szerkezet kialakításának rugalmassá tétele: főigazgató kinevezésének lehetősége stb.).

Összefoglalóan megállapítható tehát, hogy a kistélepülési iskolák ellehetetlenítéséről nincs szó, csupán arról, hogy a kötelező közoktatási feladataikat az erőforrások szűkössége miatt saját intézmény fenntartásával ellátni nem tudó önkormányzatokat egy racionálisabb, hatékonyabb megoldás irányába történő elmozdulásra próbáljuk meg ösztönözni.

Budapest, 2009. január 5.

Tisztelettel:

Dr. Hiller István